

NORGES HØYESTERETT

Den 1. mars 2005 avsa Høyesterett dom i

HR-2005-00309-A, (sak nr. 2005/1), straffesak, anke,

A (advokat Gunnar K. Hagen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. førstestatsadvokat Morten Holmboe)

S T E M M E G I V N I N G :

- 1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder straffutmåling for fartsoverskridelse i en 60 km/t-sone. Det sentrale spørsmål er om det er grunnlag for å anvende samfunnsstraff.
- 2) Sandnes tingrett avsa 25. juni 2004 tilståelsesdom med slik domsslutning:

”A, f. 0.0.83, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 1. ledd jf. § 5 1. ledd jf. 2. ledd jf. skiltforskriften § 8 til en straff av fengsel i 14 – fjorten – dager.

I tillegg dømmes han til tap av førerretten i 14 – fjorten – måneder, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1. Til fradrag i tapsperioden kommer tiden fra beslaget til rettskraftig domfellelse foreligger. Gjenerverv av førerretten forutsetter ny førerprøve.”
- 3) Domfelte anket over straffutmålingen til Gulating lagmannsrett, som 30. november 2004 avsa kjennelse med slik slutning:

”Anken forkastes.”
- 4) Domfelte har anket til Høyesterett over straffutmålingen. Han har gjort gjeldende at det er grunnlag for å anvende samfunnsstraff.
- 5) Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.

- 6) Domfelte er dømt for å ha kjørt i 112 km/t på en strekning hvor høyeste tillatte hastighet var 60 km/t. Fartsoverskridelsen fant sted torsdag 3. juni 2004 ca. kl. 09.00 i Madlaveien i Stavanger. Den skjedde på en rett strekning hvor det er oversiktlig og ingen avkjørsler. Det er to kjørefelt i hver retning, hvorav ett er kollektivfelt. De kjørefeltene som går i hver sin retning, er fysisk adskilt fra hverandre. Fartsoverskridelsen fant sted ved at domfelte kjørte i et kollektivfelt hvor det ikke var annen trafikk. Etter det som er opplyst, var vegbanen tørr og kjøreforholdene ideelle. Lagmannsretten har lagt til grunn at det ikke var andre faremomenter enn den risiko som farten i seg selv representerte.
- 7) Det har i rettspraksis tradisjonelt vært lagt til grunn at det ved en fart på mer enn 110 km/t i en 60 km/t-sone som hovedregel skal reageres med ubetinget fengsel. Etter tre avgjørelser av Høyesterett 17. november 2004 (HR-2004-01913-A, HR-2004-01914-A og HR-2004-01915-A) kan det imidlertid ved fartsoverskridelser som så vidt ligger over grensen for å anvende ubetinget fengsel, anvendes samfunnsstraff dersom det ikke foreligger særlige omstendigheter som tilsier noe annet.
- 8) Påtalemyndigheten har anført at det i den av Høyesteretts avgjørelser av 17. november 2004 hvor det ble gitt samfunnsstraff (HR-2004-01915-A), var tale om en fartsoverskridelse i en 100 km/t-sone, og at den praksis som er etablert ved fartsoverskridelser i soner med så høye hastighetsgrenser, ikke bør overføres til fartsoverskridelser i 60 km/t-soner. I tillegg har påtalemyndigheten vist til at fartsoverskridelsen fant sted i et kollektivfelt, og har anført at dette innebærer særlige faremomenter.
- 9) Etter min mening må samfunnsstraff også kunne anvendes ved fartsoverskridelser i soner med lavere hastighetsgrenser enn 100 km/t. Riktignok var det i den av avgjørelsene av 17. november 2004 hvor det ble anvendt samfunnsstraff, tale om en fartsoverskridelse i en 100 km/t-sone. Selv om det i de øvrige av avgjørelsene av 17. november 2004 ikke ble anvendt samfunnsstraff, bygger de imidlertid på det syn at samfunnsstraff også kan benyttes ved fartsoverskridelser i soner med lavere hastighetsgrenser enn 100 km/t. I HR-2004-01913-A var det tale om en fartsoverskridelse i en 80 km/t-sone, mens det i HR-2004-01914-A var tale om en fartsoverskridelse i 50 km/t-sone. Når samfunnsstraff ikke ble anvendt i disse avgjørelsene, var det fordi fartsoverskridelsene var for store.
- 10) Den omstendighet som kan tale mot å anvende samfunnsstraff i det foreliggende tilfellet, er at fartsoverskridelsen fant sted i et kollektivfelt, og at kjøring med høy fart i et kollektivfelt kan innebære særlige faremomenter. De opplysninger som finnes om trafikken på stedet, er imidlertid sparsomme. Det er opplyst at det var trafikk i det andre kjørefeltet, men ikke hvor stor denne var. Som nevnt har lagmannsretten lagt til grunn at det ved kjøringen ikke oppstod andre faremomenter enn den risiko som farten i seg selv innebar. På denne bakgrunn finner jeg at den omstendighet at fartsoverskridelsen fant sted i et kollektivfelt, i dette tilfellet ikke kan være til hinder for å anvende samfunnsstraff.
- 11) For det tilfelle at Høyesterett skulle komme til at det skal anvendes samfunnsstraff, har påtalemyndigheten anført at det bør utmåles en bot i tillegg. Samfunnsstraff er imidlertid en så pass følbar reaksjon at jeg i dette tilfellet ikke finner tilstrekkelig grunn til å fastsette en bot i tillegg.

- 12) På samme måte som i Høyesteretts avgjørelse HR-2004-01915-A finner jeg at samfunnsstraffen passende kan fastsettes til 36 timer med en gjennomføringstid på 90 dager, og at den subsidiære fengselsstraff bør settes til 18 dager.
- 13) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til samfunnsstraff i 36 – trettiseks – timer, jf. straffeloven § 28 a. Gjennomføringstiden skal være 90 – nitti – dager. Den subsidiære fengselsstraff settes til 18 – atten – dager.

- 14) Dommer **Stabel:** Jeg er kommet til at anken må forkastes. I motsetning til førstvoterende finner jeg å måtte legge avgjørende vekt på at fartsoverskridelsen skjedde ved uhjemlet kjøring i et kollektivfelt. Etter mitt syn representerer dette generelt et så stort ekstra faremoment, at det i seg selv utgjør en særlig omstendighet som taler mot bruk av samfunnsstraff. Jeg viser til betydningen av forutsigbarhet i trafikkbildet i kollektivfeltet. Det bør unngås at bilførere fristes til å utnytte den mindre trafikkbelastningen i dette feltet til å kjøre over fartsgrensen for å komme fortere frem. At lagmannsretten har lagt til grunn at det ved kjøringen konkret ikke forelå andre faremomenter enn selve farten, finner jeg dermed ikke avgjørende.
- 15) Dommer **Gussgard:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Skoghøy.
- 16) Dommer **Flock:** Likeså.
- 17) Dommer **Aasland:** Likeså.
- 18) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til samfunnsstraff i 36 – trettiseks – timer, jf. straffeloven § 28 a. Gjennomføringstiden skal være 90 – nitti – dager. Den subsidiære fengselsstraff settes til 18 – atten – dager.

Riktig utskrift bekreftes: